

Procesy składania tekstów

Na przestrzeni ostatnich 40 lat procesy związane ze składem i obróbką tekstu przeszły kilka etapów zmian technologicznych, które całkowicie zmieniły technologię składu. Historycznie technikę składania tekstów można podzielić w następujący sposób:

- składanie ręczne - skład zecerski,
- składanie maszynowe - monotypowe, linotypowe, mieszane,
- fotoskład - I, II, III oraz IV generacji,
- składanie komputerowe - systemy DTP,
- procesy przygotowawcze oparte na cyfrowych systemach przepływu prac workflow w standardzie CIP3 i CIP4 (Międzynarodowa Organizacja pracująca na rzecz Integracji działań w procesach Prepress, Press i introligatorni (Postpress)).

Skład zecerski – sprzed epoki komputerów

Monotyp – Maszyna do składu gorącego, obsługiwana przez składacza, odlewająca poszczególne znaki

Maszyna do składu gorącego, obsługiwana przez składacza, odlewająca całe wiersze.

Fotoskład, skład fotograficzny - poligraficzna technika składania, głównie tekstów, przy użyciu urządzeń zwanych fotoskładarkami; polega na naświetlaniu błony fotograficznej przez fotomatryce znaków pisma drukarskiego;

DTP (ang. Desktop Publishing – publikowanie zza biurka) – termin oznaczający pierwotnie ogół czynności związanych z przygotowaniem na komputerze materiałów, które będą później powielone metodami poligraficznymi. Krócej mówiąc, termin ten oznacza komputerowe przygotowanie do druku. W tym znaczeniu termin ten dotyczy nie tylko fazy projektowej, czyli tworzenia w programach komputerowych obrazu (oraz kształtu) stron publikacji, ale także zarządzania pracą grupową, a nawet odnosi się do komputerowego sterowania urządzeniami wykorzystywanymi w tym procesie, a więc np. naświetlarkami czy maszynami drukarskimi.

CtF (ang. Computer to Film) – ogólna nazwa technologii tworzenia formy kopiowej na potrzeby poligrafii, która polega na naświetlaniu z komputera klisz na urządzeniu zwanym naświetlarką. W praktycznych zastosowaniach CtF jest poprzednikiem CtP.

CtP (ang. Computer to Plate) – jedna z dwóch podstawowych metod tworzenia formy drukowej obok CtF. Różnica polega na technologii wykonania, a co za tym idzie – na czasie pracy i jakości efektu końcowego, tzn. wyższa jakość występuje w technologii CTP.

Należy jednak pamiętać, że na obecnym poziomie rozwoju technologii poligraficznej liczy się praktycznie tylko skład komputerowy, będący częścią systemu DTP, a patrząc szerzej systemów przepływu prac workflow i standardu CIP4. Pozostałe, wcześniejsze technologie stały się technologiami o charakterze historycznym.

Obecnie już wiele osób nie potrafi wyobrazić sobie pracy z tekstem bez komputera. Dlaczego właśnie termin „składanie komputerowe”? Ponieważ obecnie przy opracowywaniu publikacji od samego początku wykorzystuje się komputery, zanika forma tzw. maszynopisu, pisanego na maszynie. Całkowicie są w stanie go zastąpić komputery z drukarkami. Praktycznie już sam autor utworu staje się składaczem, a swoją publikację dostarcza na nośniku z dołączonym wydrukiem tekstu na wypadek korekty. Obróbka ilustracyjnej części publikacji (skanowanie, retusz, montaż cyfrowy) także przebiega przy użyciu komputera. W następnej fazie tekst razem z rysunkami trzeba uformować w kształt stronic. Tu znowu przychodzi kolej na komputer i operator z jego pomocą przygotowuje wygląd stronicy. Obecnie pracę zecerą i retuszerą przejmuje grafik. Praktycznie jedna osoba może przygotować wzorzec publikacji. Musi mieć jednak opanowane nie tylko zasady typografii i ortografii, ale także cyfrową obróbkę i wykończenie rysunków, reguły łamania stronic, powinna posiadać wyczucie estetyczne, znajomość technologii poligraficznych itp. Program, który umożliwia składanie i obróbkę tekstu, nazywany jest edytorem tekstu. Natomiast program do łamania publikacji umożliwia nam utworzenie bardziej skomplikowanych kompozycji składających się z tekstu i ilustracji oraz posiada więcej zaawansowanych funkcji. Komputery, edytory tekstu i programy graficzne do łamania zmieniły tradycyjną technologię przygotowywania gazet, czasopism i książek. Z kombinacji nowoczesnego wyposażenia technicznego (wydajny komputer, drukarka laserowa, skaner) i oprogramowania (program do łamania, program graficzny do obróbki obrazu) powstają systemy Desktop Publishing (DTP) i pozostałe systemy oraz standardy, przeznaczone do działalności wydawniczej. Edytory tekstu należą do najbardziej popularnych aplikacji komputerów osobistych. Można za ich pomocą tworzyć stronicę, uzupełniane wykresami i rysunkami. Mimo szerokiego zestawu funkcji zawartych w edytorach tekstu, trudno za ich pomocą złamać skomplikowaną stronicę i brakuje im też wielu funkcji, które wykorzystują programy do łamania